

แนวปฏิบัติที่ดีด้านที่ 4

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง: การพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการการเรียนรู้โครงการร่วมพัฒนาและเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม

คณะผู้จัดทำ

- 1.นางสาวเบญญาภา เพิ่มบุญ
- 2.นางสาวบุศรา สุวรรณไตรย์
- 3.นายชลวัฒน์ กิมข้าว
- 4.แม่ชีวรินทร์ พองลาที
- 5.ดร.อนันตชัย ชันโพธิ์น้อย

หน่วยงาน/ส่วนงาน

วิทยาลัยศาสนศาสตร์นครราชสีมา

1. ประวัติหน่วยงานหรือส่วนงาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์ (Mahapajapati Buddhist College) ตั้งอยู่เลขที่ 95 หมู่ 7 ต.ภูหลวง อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา 30150 ในปี พ.ศ. 2537 มูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ และสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ได้ดำริร่วมกันในการกำหนดบทบาทและสถานภาพของสตรี ภายใต้โครงสร้าง ความเปลี่ยนแปลงและเงื่อนไขของสังคมที่นับวันจะทวีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ความช่วยเหลือสตรีที่ขาดโอกาสและถูกละเลยเอาเปรียบจากสังคม โดยในระยะเริ่มต้นได้ประสานการดำเนินการเพื่อกำหนดสถานภาพของแม่ชี และแสวงหาความร่วมมือในการจัดตั้งสถานศึกษาในลักษณะที่เป็นสถานศึกษาสำหรับ สตรี ที่จัดการศึกษาบนพื้นฐานเฉพาะทางพระพุทธศาสนา ในพ.ศ. 2541 องค์การสตรีทั้งสององค์กร โดยการนำของแม่ชีคุณหญิงนิษฐา วิเชียร เจริญ ที่ปรึกษามูลนิธิสถาบันแม่ชีไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้ประสานงานขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อจัดการศึกษาตามความดำรงกล่าว และสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ 12/2541 เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2541 ได้มีมติสนับสนุนโครงการและให้เป็นวิทยาลัยในสังกัดมหาวิทยาลัย จึงถือว่าโครงการจัดสร้างสถานศึกษาสำหรับสตรีนี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยในระยะเริ่มต้นให้เปิดดำเนินการเรียนการสอนในสาขาวิชาพุทธศาสตร์ (Buddhist Studies) ที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี เลขที่ 501/1 หมู่3 ถนนเดชะตุงคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ภายใต้ชื่อว่า “มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย”ในการเปิดการเรียนการสอนที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี กลุ่มองค์กรสตรีได้ดำเนินการจัดสร้างสถานศึกษาแห่งใหม่ขึ้นที่ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา บนเนื้อที่จำนวน 76 ไร่ 82 ตารางวา ซึ่งบริจาคโดย นายเสรี เวชโช จำนวน 57 ไร่ 82 ตารางวา และแม่ชีราตรี ตุงครวัณน์ จำนวน 19 ไร่ และในปี พ.ศ. 2544 ได้เปิดการเรียนการสอนที่ 95 หมู่ 7 ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันนี้เปิดสอนสาขาวิชาการ การสอน

พระพุทธศาสนา และสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมี ปรัชญามหาวิทยาลัย (Philosophy) คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนว มีปณิธาน (Aspiration) คือ มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา พัฒนาระบบการดำรงชีวิตในสังคมด้วยศีลธรรม ชี้นำและแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักพุทธธรรมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ วิสัยทัศน์ คือ

เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตสตรี ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามแนวพระพุทธศาสนา สู่อสากล

2. ที่มาและความสำคัญ

วิทยาลัยศาสนศาสตร์นครราชสีมา สำนักงานบริหารมหาบัณฑิตเอเรวีวิทยาลัยในพระสังฆราชูปถัมภ์เปิดการเรียนการสอน จำนวน 2 หลักสูตร คือ ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา และศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งนักศึกษาทั้งสองสาขาจะต้องได้รับการอบรมพัฒนาตนเองจากการเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่วิทยาลัยฯ จัดขึ้น ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งนักศึกษาทุกคนผ่านการเข้าร่วม เช่น โครงการร่วมพัฒนาและเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เป็นโครงการต่อเนื่องที่จัดเป็นประจำทุกปี เป็นโครงการที่ได้รับทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญาและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีนี้เป็นการนำเอาความรู้ของนักศึกษามาเป็นองค์ความรู้ที่ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดให้นักศึกษาที่ผ่านการอบรมโครงการฯ มีการทิวเข้มและฝึกซ้อมในการพูด การบรรยายอธิบายความรู้ และการจัดฐานการเรียนรู้จนเกิดทักษะกระบวนการและความเชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นได้

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาผ่านกระบวนการการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปแก้ปัญหาวัยรุ่นและช่วยเหลือสังคมได้

3.2 เพื่อส่งเสริมการบริการวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา

4. แนวทางการดำเนินงานตามหลัก PDCA

แนวทางในการดำเนินงานตามหลัก PDCA มีดังต่อไปนี้

P: Plan คือ การจัดการความรู้ เรื่อง การพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการการเรียนรู้โครงการร่วมพัฒนาและเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม (1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เมื่อช่วงเดือน กรกฎาคม 2566 (2) แบบวิเคราะห์การจัดการความรู้ (KM-01) (3) สรุปการวิเคราะห์การจัดการความรู้ (KM-02) (4) แผนการจัดการความรู้ (KM-03)

D: Do การดำเนินงานได้จัดทำตามแผนดังนี้คือ ได้มีการประเมินและสรุปประเด็นที่จะทำ KM จากผู้บริหาร อาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการร่วมพัฒนาและเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่อง จัดเป็นประจำทุกปี โดยการสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งมีการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญด้านการอบรมเกี่ยวกับงานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นให้มาเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ และจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และฝึกทักษะการเป็นผู้ช่วยวิทยากร โดยกำหนดให้นักศึกษาที่ผ่านการอบรมโครงการฯ และอาสาสมัครเป็นผู้ช่วยวิทยากรมีการบริการวิชาการโดยการลง

พื้นที่โรงเรียน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ม.1-6 หรือระดับ ปวช. ในโรงเรียนเครือข่าย/สถานศึกษา ที่สนใจรับการบริการวิชาการจากวิทยาลัย

C: Check คือการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านได้เป็นไปตามแผนและมีการผลักดันเพื่อให้เกิดการนำแนวปฏิบัติที่ดีไปใช้ให้เกิดประโยชน์

A: Act คือการนำผลจากการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนายิ่งขึ้น โดยจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในปีต่อไปและจะมีการวัดและประเมินผลการพัฒนานักศึกษาโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาสังคม

5. ผลการดำเนินงาน

จากการสัมมนาการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา ที่ผ่านการอบรม การพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการการเรียนรู้โครงการร่วมพัฒนาและเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาของวัยรุ่นกับครอบครัว

วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มเจริญเติบโต และจะอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ จึงมีปัญหามาตาม คือ

- (1) เริ่มมีความคิดเป็นของตนเอง เริ่มห่างจากพ่อแม่
- (2) เกิดการต่อต้านพ่อกับแม่
- (3) ไม่อยากทำงานช่วยพ่อแม่
- (4) ลูกไม่ได้ตั้งใจพ่อแม่
- (5) ลูกไม่กล้าคุยเรื่องแฟนหรือเรื่องเพศกับพ่อแม่
- (6) พ่อแม่ไม่เปิดใจคุยเรื่องเพศกับลูก อาจมีการดุด่าหรือห้ามลูกมีแฟน
- (7) พ่อหรือแม่ทำแต่งงาน เพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ใช้จ่ายค่าเล่าเรียนของลูก ทำให้เกิดความ

ห่างเหิน เวลามีปัญหาลูกจึงไม่ยอมพูดคุยด้วยแต่จะพูดกับเพื่อนแทน

5.2 ปัญหาของวัยรุ่นกับเพื่อน

- (1) สนใจเพื่อนมากกว่าพ่อแม่
- (2) มีความอยากรู้ อยากลอง
- (3) เริ่ม ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรืออาจติดยาเสพติด
- (4) คบเพื่อน อยู่กับเพื่อน ไม่ค่อยคุยกับพ่อแม่เหมือนแต่ก่อนเป็นช่วงที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ติดเพื่อน ไปไหนมาไหนกับเพื่อนมากขึ้น

5.3 ปัญหาของวัยรุ่นกับการมีแฟน

- (1) การมีความรักในวัยเรียน ตั้งแต่มัธยมต้นหรือมัธยมปลาย
- (2) .สนใจเพศตรงข้าม เกิดความอยากรู้ อยากลอง อยากมีแฟน
- (3) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- (4) การท้องก่อนแต่ง การท้องโดยไม่ป้องกัน การท้องแต่แฟน หรือพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมรับ

(5) การฆ่าตัวตาย หากความรักไม่สมหวังหรือไม่เป็นไปตามที่คิด

5.4 ปัญหาของวัยรุ่นกับเพศศึกษา การพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการการเรียนรู้โครงการร่วมพัฒนา และเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม

เนื่องจากธรรมชาติของร่างกายจะมีการเจริญเติบโตตามช่วงอายุ หรือตามวัย การเรียนรู้เรื่องของร่างกายจึงเป็นเรื่องปกติ สิ่งนี้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ จะได้เรียนรู้ มีดังนี้

- (1) เพศศึกษา การเจริญเติบโตของร่างกาย
- (2) การมีแฟน การมีความรัก การสนใจเพศตรงข้าม
- (3) การมีประจำเดือน การนับวันตกไข่
- (4) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- (5) การใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องวิธี เพื่อป้องกันการท้องและป้องกันโรคต่าง ๆ เช่น HIV เป็นต้น
- (6) การท้องก่อนแต่ง การท้องโดยไม่ป้องกันหรือป้องกันแต่เกิดความผิดพลาด

นักศึกษาทุกชั้นปี จะได้เรียนรู้เรื่องดังกล่าวจากการฟังบรรยาย ทฤษฎีต่างๆ สู่การปฏิบัติ จากวิทยากร เช่น วิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องผ่านสื่อ และอุปกรณ์ที่นำมาประกอบการบรรยาย

จากนั้น จะมีนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครเป็นผู้ช่วยวิทยากร ให้บริการวิชาการ ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนระดับมัธยมตามโรงเรียนต่าง ๆ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ม.1-6 เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องเพศศึกษา มากขึ้น รู้จักป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดตามมาหากใช้ชีวิตวัยรุ่นอย่างประมาท

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

6.1 การร่วมมือกันในการผลักดันการพัฒนานักศึกษาผ่านกระบวนการการเรียนรู้โครงการร่วมพัฒนา และเสริมสร้างความรู้งานอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และ นักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและบรรลุตามวัตถุประสงค์

6.2 มหาวิทยาลัยเออีวิทยาลัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี นักศึกษาสามารถนำความรู้เทคนิคและวิธีการที่ได้รับนำไปสอนนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ได้

7. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ในการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีมีปัญหาและอุปสรรคบ้าง คือ คณาจารย์มีน้อย แต่มีภาระงานทั้งด้านการสอนงานด้านโครงการต่าง ๆ เช่น งานด้านพัฒนาและดูแลนักศึกษา งานบริการวิชาการ เป็นต้น ทำให้การตั้งหัวข้อเรื่อง และการจัดหาผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีมีอุปสรรคบ้างเล็กน้อย แต่ต้องสำเร็จประโยชน์

8. ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

8.1 สามารถนำความรู้ที่ได้จากการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดี นำไปใช้ประโยชน์ ทั้งด้านทักษะชีวิตและการทำงาน หรือการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับทั้งตนเองและสอนผู้อื่นได้

8.2 นักเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ได้